

РЕЄСТР ПРІСНОВОДНИХ КРУГОВІЙЧАСТИХ ІНФУЗОРІЙ УКРАЇНИ

Л. Константиненко

*Житомирський державний університет імені Івана Франка
вул. Пушкінська, 42, Житомир 10002, Україна
e-mail: lkonstantynenko1@rambler.ru*

У прісних водоймах на території України виявлено 227 видів круговійчастих інфузорій. Ці протисти є краще вивченими у р. Дніпро та його водосховищах. У водах басейну цієї ріки зареєстровано 150 видів перитрих. У непроточних водоймах їх виявлено лише у дев'яти областях України. Перспективним у подальшому є цілеспрямоване вивчення круговійчастих інфузорій різних водних об'єктів.

Ключові слова: круговійчасті інфузорії, кількість видів, природні водойми.

Актуальною проблемою сучасності є підтримання якості водного середовища та збереження видового різноманіття гідробіонтів, причиною зниження якого є забруднення водойм речовинами різноманітного походження. Круговійчасті інфузорії є досить поширеними у природних водоймах і мають важливе значення в біологічному самоочищенні води. Вивчення видового складу круговійчастих інфузорій є абсолютно необхідним для ефективного проведення екологічного моніторингу, що є одним із пріоритетних напрямів сучасної біології.

Деякими авторами було проведено аналіз видового складу інфузорій на території України, на основі чого складені їх списки [22, 32, 35, 36]. Першою такою працею є «Практичне значення інфузорій та історія їх дослідження на Україні» Г.М. Гасовського 1935 р. [22]. З того часу з'являлися все нові дані про перитрих у роботах дослідників, здійснено низку ревізій і описано нові види для науки, на основі чого була змінена класифікація інфузорій. У «Кадастрі прісноводних вільноживучих інфузорій України» наведений поновлений список вільноживучих прісноводних інфузорій, серед яких 75 видів і форм – круговійчасті інфузорії [32].

В одній із попередніх робіт автора [48] проаналізовано стан вивченості круговійчастих інфузорій в Україні. У результаті аналізу близько 90 робіт авторів [1-42, 49-87, 89], у яких згадуються види вільноживучих і паразитичних перитрих, та на основі власних досліджень [43-47] було складено доповнений список видів цих інфузорій з урахуванням синонімії (див. таблицю). У роботі використовували систему Ciliophora за Д. Лінном [88].

За літературними даними та власними дослідженнями у прісних водоймах, у тому числі очисних спорудах, встановлено, що на території України з урахуванням синонімії відмічено 227 видів перитрих, які належать до 35 родів.

Найбільше видове багатство (150 видів) відмічене у водоймах басейну Дніпра, 92 види вказані для басейну Дунаю, 77 видів – для басейну Сіверського Донця, 70 видів – для басейну Дністра та 44 види – для басейну Південного Бугу. Ці дані вказують на кращу вивченість перитрих у водах Дніпра та його водосховищ, хоча автори згадують у своїх роботах переважно лише про один-два види перитрих.

Перитрихи непроточних водойм зареєстровані лише у дев'яти областях України: Волинській, Львівській, Закарпатській, Івано-Франківській, Тернопільській, Рівненській, Київській, Сумській, Харківській і Донецькій. В інших регіонах дослідження круговійчастих інфузорій цього типу водойм не проводили.

© Константиненко Л., 2014

Видовий склад круговійчастих інфузорій України

Вид	Системи очищення стічних вод (аеротенки, біофільтри, вторинні відстійники)	Басейн р. Дніпро			Басейн р. Дністер	Басейн р. Сіверський Донець			Басейн р. Дунай		Басейн р. Південний Буг	Крим (прісні водойми, соляні озера)	Водойми-охолоджувачі ТЕС, АЕС	
		Дніпро, водосховища	Річки басейну	Ставки, озера Київської, Сумської Волинської, Рівненської обл.		Ставки, криниці Львівської та Івано- Франківської, Тернопільської обл.	Дністер, малі ріки	Ставки, озера Харківської обл. Донецькі сольові озера	Сіверський Донець та інші водойми	Пониззя Дунаю, ріки басейну				Ставки Закарпатської обл., оз. Катлабуг
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Ряд Mobilida Kahl, 1933														
Родина TRICHODINIDAE Claus, 1874														
Рід <i>Semitrichodina</i> Kazubski, 1958														
<i>Semitrichodina alburni</i> (Vojtek, 1957)		+	+											
<i>S. incisa</i> Lom, 1959		+		+			+				+			
<i>S. meridionalis</i> (Dogiel, 1940)											+			
Рід <i>Trichodina</i> Ehrenberg, 1830														
<i>Trichodina acuta</i> Lom, 1961		+									+			
<i>Tr. anguilli</i> Wu, 1961											+			
<i>Tr. asocis</i> Lom, 1960		+												
<i>Tr. baltica</i> (Quennerstedt, 1869)			+								+			
<i>Tr. barbusi</i> Kostenko et Kulakowskaja, 1976												+		
<i>Tr. borealis</i> (Dogiel, 1940)		+									+			
<i>Tr. cobitis</i> Lom, 1960		+	+											
<i>Tr. domerquei</i> (Wallengren, 1897)		+	+	+	+	+	+			+			+	+
<i>Tr. esocis</i> (Lom, 1960)										+				
<i>Tr. fultoni</i> Davis, 1947										+				
<i>Tr. intermedia</i> Lom, 1960		+								+				
<i>Tr. jadratica</i> (Raabe, 1959)										+				
<i>Tr. janovice</i> Lom, 1960		+												
<i>Tr. lampetri</i> Kostenko et Kulakowskaja, 1976							+							
<i>Tr. modesta</i> Lom, 1970							+			+				
<i>Tr. mutabilis</i> Kazubski et Migala, 1968		+								+				
<i>Tr. nemachili</i> Lom, 1960		+	+											
<i>Tr. nigra</i> (Lom, 1960)		+	+								+			+
<i>Tr. nobilis</i> Chen, 1963				+										
<i>Tr. ovonucleata</i> (Raabe, 1958)										+				
<i>Tr. pediculus</i> (Müller, 1786)		+	+	+	+		+		+	+				

Продовження таблиці

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
<i>Tr. polycirra</i> Lom, 1960		+								+				
<i>Tr. polystriata</i> Kostenko, 1969										+				
<i>Tr. ranae</i> Da Cunha, 1950		+												
<i>Tr. rectuncinata</i> Raabe, 1958										+				
<i>Tr. reticulata</i> Kirschman et Partsch, 1955		+	+	+	+		+			+				
<i>Tr. rostrata</i> Kulemina, 1968		+								+				
<i>Tr. sapae</i> Kostenko et Kulakowskaja, 1976		+												
<i>Tr. spathulata</i> Kulemina, 1968		+												
<i>Tr. strelkovi</i> Chan, 1961		+								+				
<i>Tr. tenuidens</i> Fauri-Fremiet, 1943										+				
<i>Tr. tisaе</i> Lom, 1970		+	+											
<i>Tr. unionis</i> Hampl, 1955		+	+			+								
<i>Tr. urinaria</i> Dogiel, 1940		+	+	+			+	+		+			+	
Рід <i>Trichodinella</i> Šrámek-Hušek, 1953														
<i>Trichodinella carasii</i> (Dogiel, 1940)										+				
<i>T. lotae</i> (Chan, 1961)		+	+											
<i>T. minuta</i> (Chen, 1956)										+				
<i>T. percarum</i> (Dogiel, 1940)		+		+						+				+
Рід <i>Tripartiella</i> Raabe, 1963														
<i>Tripartiella bulbosa</i> Davis, 1947				+						+				
<i>T. copiosa</i> Lom, 1959		+				+				+				
<i>T. lata</i> Lom, 1963		+												
<i>T. obliqua</i> Lom, 1963		+								+				
Ряд Sessilida Kahl, 1933														
Родина ASTYLOZOIDAE Kahl, 1935														
Рід <i>Astylozoon</i> Engelmann, 1862														
<i>Astylozoon fallax</i> Engelmann, 1862										+				+
<i>A. faurei</i> Kahl, 1935		+		+	+						+			
<i>A. oxyopus</i> Lepsi, 1960										+				
<i>A. pyriforme</i> Schewiakof, 1893			+	+	+							+		
Рід <i>Hastatella</i> Erlanger, 1890														
<i>Hastatella aesculacantha</i> Jar et Jacob, 1927				+	+						+			
<i>H. radians</i> Erlanger, 1890				+	+		+		+		+			+
Родина EPISTYLIDIDAE Kahl, 1933														
Рід <i>Apiosoma</i> Blanchard, 1885														
<i>Apiosoma campanulata</i> Timofeev, 1962		+												
<i>A. conica</i> Timofeev, 1962		+												
<i>A. minuta</i> (Chen, 1961)		+												
<i>A. piscicola</i> Blanchard, 1885		+												
Рід <i>Campanella</i> Goldfuss, 1820														
<i>Campanella umbellaria</i> (Linnaeus, 1758)			+	+			+		+					
Рід <i>Epistylis</i> Ehrenberg, 1830														
<i>Epistylis anastatica</i> (Linne, 1767)		+	+				+		+					
<i>E. articulata</i> Fromentel, 1974		+	+			+				+	+	+		
<i>E. astaci</i> Nenninger, 1948		+	+			+				+	+	+		
<i>E. balatonica</i> Stiller, 1931		+	+			+				+	+	+		
<i>E. bimarginata</i> Nenninger, 1948	+													
<i>E. boristhenicus</i> Boshko, 1987		+	+			+				+		+		
<i>E. breviramosa</i> Stiller, 1931			+							+				
<i>E. chrysemydis</i> Bishop et Jahn, 1941	+													
<i>E. coronata</i> Nusch, 1970	+													
<i>E. crassicolis</i> Stein, 1867			+	+		+				+	+	+		
<i>E. cyclopi</i> Banina, 1977			+	+										
<i>E. digitalis</i> (Linnaeus, 1758)			+	+					+					
<i>E. elegans</i> Boitsova, 1977		+												
<i>E. entzii</i> Stiller, 1935	+	+	+	+	+	+								

Продовження таблиці

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
<i>E. epibioticum</i> Banina, 1983	+	+	+			+				+	+	+		
<i>E. fugitans</i> Kellicott, 1884		+												
<i>E. galea</i> Ehrenberg, 1831				+										
<i>E. gammari</i> Precht, 1935		+												
<i>E. helenae</i> Green, 1974		+	+											
<i>E. kolbi</i> Nenninger, 1948		+	+			+			+	+		+		
<i>E. lacustris</i> Imhoff, 1884							+		+					
<i>E. longicaudatum</i> Banina, 1983	+													
<i>E. microdiscum</i> Stiller, 1963		+	+											
<i>E. niagarae</i> Kellicott, 1883		+	+			+				+	+	+	+	
<i>E. nympharum</i> Emgelmann, 1862					+				+					
<i>E. pilosus</i> Boitsova, 1976		+	+											
<i>E. plicatilis</i> Ehrenberg, 1831	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	
<i>E. polyarthris</i> Kostenko et Ovander, 1982				+										
<i>E. procumbens</i> Zacharias, 1897		+					+		+					
<i>E. pyriformis</i> Jankowskij, 1983					+									
<i>E. pygmaeum</i> (Ehrenberg, 1838)		+	+											
<i>E. thinemanni</i> (Nenninger, 1948)	+													
Рід <i>Rhabdostyla</i> Kent, 1881														
<i>Rhabdostyla brevipes</i> Claparède et Lachmann, 1857					+									
<i>R. inclinans</i> (Müller, 1773)										+				
<i>R. putrina</i> (Müller, 1776)										+	+			
Родина LAGENOPHRYIDAE Bütschli, 1889														
Рід <i>Lagenophrys</i> Stein, 1852														
<i>Lagenophrys ampulla</i> Stein, 1851		+	+	+		+				+		+		
<i>L. aselli</i> Plate, 1886		+	+											
<i>L. discoidea</i> Kellicott, 1887		+												
<i>L. labiata</i> Stokes, 1877									+					
<i>L. nassa</i> Stein, 1851		+	+			+			+	+		+		
<i>L. orchestiae</i> Abonyi, 1928		+	+							+		+		
<i>L. platei</i> Wallengren, 1900		+	+											
<i>L. pontocaspica</i> Boshko, 1995		+	+			+			+	+		+		
<i>L. vaginicola</i> Stein, 1852		+	+											
Родина OPERCULARIIDAE Fauré-Fremiet in Corliss, 1979														
Рід <i>Entziella</i> Stiller, 1951														
<i>Entziella orchestis</i> Jankowski, 1993		+	+			+				+	+		+	
Рід <i>Opercularia</i> Goldfuss, 1820														
<i>Opercularia articulata</i> Goldfuss, 1820	+	+												
<i>O. asellicola</i> Kahl, 1935		+												
<i>O. cema</i> Jankowski, 1993		+												
<i>O. coarctata</i> (Claparède et Lachmann, 1858)	+						+		+					
<i>O. custaceorum</i> Biegel, 1954		+	+			+				+	+	+		
<i>O. discoconipes</i> Banina, 1977		+	+											
<i>O. lichtensteini</i> Stein, 1869		+	+			+								
<i>O. microdiscum</i> Fauré-Fremiet, 1904	+													
<i>O. nutans</i> (Ehrenberg, 1838)		+	+			+	+		+	+	+	+	+	
<i>O. plicatilis</i> Stokes, 1884		+	+			+				+	+	+	+	
<i>O. protecta</i> Penard, 1922		+												
<i>O. stenostoma</i> Stein, 1854									+					
Рід <i>Orbopercularia</i> Lust in Guhl, 1979														
<i>Orbopercularia astacicola</i> (Mattes, 1950)		+	+			+				+	+	+		
<i>O. strelkowi</i> (Shubernetskii et Chorik, 1977)		+	+											
<i>O. tranzeli</i> (Matthes, 1950)		+	+											
Рід <i>Pyxidium</i> Kent, 1881														
<i>Pyxidium invaginatum</i> Stokes, 1887							+		+					
<i>P. nutans</i> Stokes, 1899							+		+					

Продовження таблиці

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Родина OPHRYDIIDAE Ehrenberg, 1838														
Рід <i>Ophrydium</i> Bory, 1824														
<i>Ophrydium eichhorni</i> Ehrenberg, 1838				+				+		+				
<i>O. versatile</i> Müller, 1786						+								
Родина SCYPHIDIDAE Kahl, 1933														
Рід <i>Mantoscyphidia</i> Jankowski, 1980														
<i>Mantoscyphidia hydrobiae</i> (Kahl, 1933)		+					+				+		+	
<i>M. limacina</i> (Lachmann, 1856)		+									+			
<i>M. physarum</i> (Lachmann, 1856)		+					+			+	+		+	
<i>M. radixi</i> Boshko, 1993		+	+				+				+			
<i>M. sphaeriidarum</i> Boshko, 1993		+					+				+			
<i>M. theodoxis</i> Boshko, 1993		+	+				+				+			
Родина VAGINICOLIDAE Fromentel, 1874														
Рід <i>Cothurnia</i> Ehrenberg, 1831														
<i>Cothurnia curvula</i> Entz, 1884									+					
<i>C. harpactici</i> Kahl, 1933									+					
<i>C. ingenita</i> Fromentel, 1874										+				
<i>C. maritima</i> Ehrenberg, 1838								+	+	+				
<i>C. nodosa</i> Claparède et Lachmann, 1858													+	
<i>C. patula</i> Fromentel, 1874								+		+				
<i>C. vaga</i> Roux, 1901								+		+				
Рід <i>Cothurniopsis</i> Stokes, 1893														
<i>Cothurniopsis astaci</i> (Stein, 1854)		+	+				+				+	+		
<i>C. bavarica</i> (Matthes et Guhl, 1972)		+	+				+				+	+		
<i>C. curva</i> (Stein, 1854)		+	+				+				+	+		
<i>C. imberbis</i> (Ehrenberg, 1838)										+				+
<i>C. sieboldii</i> (Stein, 1854)		+	+	+			+				+	+		
Рід <i>Cyclodonta</i> Matthes, 1958														
<i>Cyclodonta bipartite</i> Stokes, 1885		+	+											
Рід <i>Pachytrocha</i> Kent, 1882														
<i>Pachytrocha cothurnoides</i> Kent, 1881										+				+
<i>P. zhytomirensis</i> Boshko et Konstantynenko, 2009														
Рід <i>Platycola</i> Kent, 1882														
<i>Platycola decumbens</i> (Ehrenberg, 1830)								+		+				
<i>P. dilatata</i> (Fromentel, 1874)										+		+		
Рід <i>Pyxicola</i> Kent, 1882														
<i>Pyxicola affinis</i> Kent, 1881		+			+			+		+				
<i>P. carteri</i> Kent, 1882										+				
<i>P. constricta</i> Stokes, 1884														+
<i>P. thuricola</i> (Shubernetskii, 1978)			+	+							+		+	
Рід <i>Sincothurnia</i> Jankowski, 1985														
<i>Sincothurnia branchiata</i> Boshko, 1995		+										+		
<i>S. limanica</i> Jankowski, 1993		+												
Рід <i>Thuricola</i> Kent, 1881														
<i>Thuricola folliculata</i> Kent, 1881				+										
<i>T. innixa</i> Stokes, 1882				+						+				
<i>T. kellicottiana</i> (Stokes, 1887)		+												
<i>T. similis</i> Bock, 1963		+												
<i>T. valvata</i> (Wright, 1858)										+				
Рід <i>Vaginicola</i> Lamarck, 1816														
<i>Vaginicola crystallina</i> (Ehrenberg, 1830)		+		+	+			+	+	+	+			
<i>V. gigantea</i> (d'Udekem, 1862)								+		+				
<i>V. grandis</i> Perty, 1852								+		+				
<i>V. incisa</i> (var Daday, 1907)								+		+				
<i>V. ingenita</i> (Müller, 1786)													+	
<i>V. striata</i> (Fromentel, 1874)														+
<i>V. tinkta</i> Ehrenberg, 1830								+		+				

Продовження таблиці

[illegible]

Закінчення таблиці

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Під <i>Pseudohaplocaulus</i> Warren, 1988														
<i>Pseudohaplocaulus anabaena</i> (Stiller, 1940)		+												+
Під <i>Zoothamnium</i> Bory, 1824														
<i>Zoothamnium adamsi</i> Stokes, 1885		+												
<i>Z. affine</i> Stein, 1859		+	+				+			+	+		+	
<i>Z. arbuscula</i> Ehrenberg, 1931			+					+		+				+
<i>Z. aselli</i> Claparède et Lachmann, 1858		+								+				
<i>Z. constrictum</i> Stiller, 1953		+	+							+	+		+	
<i>Z. duplicatum</i> Kahl, 1933		+	+				+	+		+	+	+	+	
<i>Z. elegans</i> D'Udekem, 1862		+		+		+								
<i>Z. gammari</i> Korfsmeier, 1948		+	+				+			+	+		+	
<i>Z. hentscheli</i> Kahl, 1935		+	+					+		+				
<i>Z. kahli</i> Stiller, 1953		+	+				+				+	+	+	
<i>Z. kentii</i> Grenfell, 1884			+											
<i>Z. marinum</i> Mereschkowski, 1879									+					
<i>Z. musedo</i> Entz, 1884									+					
<i>Z. ovatum</i> Boitsova, 1977			+											
<i>Z. parasiticum</i> Stein, 1859	+					+								
<i>Z. procerius</i> Kahl, 1935			+											
<i>Z. ramosissimum</i> Sommer, 1951		+	+				+				+	+	+	
<i>Z. simplex</i> Kent, 1881			+	+		+		+				+	+	
<i>Z. varians</i> Stiller, 1931		+	+				+				+		+	
Загальна кількість видів														
	33	125	91	33	26	50	41	9	68	79	33	44	17	8
		150			70			77			92			

Перспективним у подальшому є цілеспрямоване вивчення видового складу, морфології, екології та систематики круговійчастих інфузорій різних водних об'єктів України, що є необхідним для ефективного проведення екологічного моніторингу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Андрущак О. П. Інфузорії придонного шару водойм західного регіону України: автореф. дис. ... канд. біол. наук: 03.00.18. К., 1996. 24 с.
2. Бабко Р. В. Війчасті найпростіші річки Либідь // Урбанізоване навколишнє середовище: охорона природи та здоров'я людини. К., 1996. С. 237.
3. Бабко Р. В., Ковальчук А. А. Матеріали до кадастру вільноживучих інфузорій Сумської області // Проблеми охорони і раціонального використання природних ресурсів Сумщини. Суми: Вид-во Сумськ. пед. ін-ту, 1992. С. 113–125.
4. Бабко Р. В., Кузьміна Т. М. Фауна інфузорій (Protozoa: Ciliophora) річки Битиці і супутніх заплавлених водойм // Вакалівщина. Суми. 1998. С. 4–20.
5. Бабко Р. В., Кузьміна Т. Н. Ресничные простейшие (Protista, Ciliophora) эпифитона высших водных растений в малой реке // Гидробиол. журнал. 2004. Т. 14. № 2. С. 23–39.
6. Бауер О. Н. Эпизоотическое состояние рыб в прудовых хозяйствах СССР и очередные задачи борьбы с паразитарными заболеваниями в них // Вопросы ихтиологии. 1957. Вып. 8. С. 179–187.
7. Белинг Д. Днепровская биологическая станция // Русский гидробиол. журнал. 1923. Т. 2. № 1–2. С. 42–44.
8. Бошко Е. Г. Фаунистический комплекс беспозвоночных организмов, населяющих речных раков в водоёмах Украины // Паразиты и другие симбионты водных беспозвоночных и рыб. К.: Наук. думка, 1987. С. 22–36.
9. Бошко Е. Г. *Epistylis borysthenicus* sp. n. (Peritricha, Epistylidae) – новая кругоресничная инфузория из моллюсков родов *Unio* и *Anodonta* водоёмов бассейна Днепра // Зоол. журнал. 1987. Т. 66. Вып. 2. С. 295–298.

10. Бошко Е. Г. Паразиты и комменсалы длиннопалого речного рака // Беспозвоночные и рыбы Днепра и его водохранилищ. К.: Наук. думка, 1989. С. 189–200.
11. Бошко Е. Г. Комменсальные раковинные перитрихи ракообразных водоёмов бассейна Днепра // Цитология. 1992. Т. 34. № 4. С. 32.
12. Бошко Е. Г. Новые виды инфузорий рода *Mantoscaphidia* (Ciliophora, Peritricha) от пресноводных моллюсков // Вестн. зоологии. 1993. № 6. С. 14–19.
13. Бошко Е. Г. Новые виды комменсальных кругоресничных инфузорий родов *Sincothurnia* и *Lagenophrys* (Peritricha, Vaginicolidae, Lagenophryidae) // Зоол. журнал. 1995. Т. 74. Вып. 7. С. 5–9.
14. Бошко Е. Г. О заселённости моллюсков водоёмов Украины комменсальными сидячими кругоресничными инфузориями // Наук. зап. Терноп. держ. пед. ун-ту. Сер. біол. Спец. випуск: Гідроекологія. 2001. С. 31–33.
15. Бузакова А. М., Лубянов И. П. Некоторые особенности распределения микрозообентоса и придонного зоопланктона Ленинского водохранилища после сооружения Днепродзержинской ГЭС на Днепре // Науч. докл. высшей школы. Биол. науки. 1967. № 12. С. 22–27.
16. Бошко Е. Г. Комменсалы бокоплавов водоёмов Украины // XII конф. Укр. наук. т-ва паразитологов: тези доп. К., 2002. С. 16–17.
17. Бошко О. Г. Круговійчасті інфузорії – коменсали ракоподібних басейну середнього Дніпра // Сучасні проблеми зоологічної науки: матеріали Всеукр. наук. конф. „Наукові читання, присвячені 170-річчю заснування кафедри зоології та 100-річчя з дня народження проф. О.Б. Кістяківського”. К., 2004. С. 20–22.
18. Бошко Е. Г. Состояние изученности сидячих кругоресничных инфузорий (Ciliophora, Peritrichia) – облигатных комменсалов водных моллюсков // Еколого-функціональні та фауністичні аспекти дослідження моллюсків, їх роль у біоіндикації стану навколишнього середовища: зб. наук. праць. Житомир: Волинь, 2004. С. 10–14.
19. Бошко Е. Г. Сидячие комменсальные инфузории (Ciliophora, Peritrichia) водных моллюсков Украины // Еколого-функціональні та фауністичні аспекти дослідження моллюсків, їх роль у біоіндикації стану навколишнього середовища: зб. наук. праць. Вип. 2. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2006. С. 34–37.
20. Бошко Е. Г. Эколого-фаунистическое изучение комменсальных инфузорий бокоплавов Украины // IV Междунар. симпозиум, посвященный памяти чл.-кор. Ю.И. Полянского. Тольятти, 2011. С. 15.
21. Галаджиев М. А. Материалы к фауне Protozoa окрестных вод в окрестности Севастополя // Тр. Крымского НИИ. 1927. Т. 1. Вып. 2. С. 105–117.
22. Гасовський Г. М. Практичне значення інфузорій та історія їх дослідження на Україні // Зб. праць зоол. музею. К., 1960. № 29. С. 58–90.
23. Гурвич В. В. До вивчення фауни інфузорій Каховського водоймища // ДАН УРСР. 1960. № 6. С. 836–839.
24. Добровлянський В. В. Список пресноводних простейших окрестностей г. Киева // Тр. Днепров. биол. станции. 1914. № 1. С. 35–47.
25. Догель В. А. К вопросу о систематике рода *Trichodina* // Тр. Ленинград. об-ва. естествоисп. 1940. Т. 68. Вып. 4. С. 8–31.
26. Иванцев В. В. Систематический анализ симбиофауны двустворчатых моллюсков сем Unionidae некоторых водоемов Украины // Паразиты и другие симбионты водных беспозвоночных и рыб. К.: Наук. думка, 1987. С. 36–46.
27. Ивасик В. М., Кулаковская О. П. Паразитофауна рыб озер Нобель, Островское, Дубновское, Иванье, Крымно, Перекальская группа, Черное большое // Тр. Н.-и. ин-та пруд. и оз.-реч. рыбн. хоз. УАСХН. 1958. № 11. С. 175–185.

28. Истомина Л. П., Кириченко А. Г., Ракитин Е. Г. О видовом составе простейших и водорослей активного ила сточной воды, очищенной в аэротенках // Гидробиол. журнал. 1973. Т. 9. № 5. С. 43–48.
29. Івасик В. М. Паразити та паразитарні захворювання коропа у ставкових господарствах західних областей УРСР // Праці інституту агробіології. 1954. Т. 5. С. 57–79.
30. Ковальчук А. А. Предварительные исследования фауны и экологии инфузорий р. Уж // Лимнология горных водоёмов. 1984. С. 107–108.
31. Ковальчук А. А. Вільноживучі інфузорії внутрішніх водойм України та їх роль у продукційно-деструкційних процесах: автореф. дис. ... д-ра. біол. наук: 03.00.18. К., 1994. 48 с.
32. Ковальчук А. А. Кадастр прісноводних вільноживучих інфузорій України // Наук. вісн. Ужгород. ун-ту. Сер. біол. 2000. № 7. 21 с.
33. Ковальчук А. А. Эпифитонные инфузории днепровских водохранилищ // Гидробиол. журнал. 2000. Т. 36. № 6. С. 14–28.
34. Ковальчук А. А. Инфузории, другие простейшие и микробеспозвоночные водоёмов зоны подтопления и поймы водохранилищ Днепра // Гидробиол. журнал. 2006. Т. 42. № 2. С. 3–39.
35. Ковальчук А. А., Бабко Р. В., Ковальчук Н. Е. Состояние изученности и перспективы изучения пресноводных свободноживущих инфузорий Украины // Гидробиол. журнал. К., 1987. В. 87. Ч. 1. 24 с. Деп. в ВИНТИ. № 3948.
36. Ковальчук А. А., Бабко Р. В., Ковальчук Н. Е. Состояние изученности и перспективы изучения пресноводных свободноживущих инфузорий Украины // Гидробиол. журнал. К., 1988. В. 88. Ч. 2. 14 с. Деп. в ВИНТИ. № 3739.
37. Ковальчук А. А., Ковальчук Н. Е. Предварительные исследования фауны и экологии инфузорий р. Уж (Закарпатская обл. УССР) // Лимнология горных водоёмов. Ереван, 1984. С. 107–108.
38. Комарова Т. І. Паразитофауна молоді окуневих риб верхів'я Кременчуцького водоймища // Паразити, паразитози та шляхи їх ліквідації. К.: Наук. думка, 1972. Вип. 1. С. 104–119.
39. Комарова Т. І. Эколого-фаунистический анализ паразитов молодежи рыб Кременчугского водохранилища // Проблемы гидропаразитологии. К.: Наук. думка, 1978. С. 77–78.
40. Комарова Т. І. Паразиты молодежи рыб Кременчугского водохранилища и их влияние на организм хозяев. К.: Наук. думка, 1982. 224 с.
41. Коновалова Е. І. Альгофлора и микрофауна некоторых рыбоводных прудов Харьковской области // Тр. н.-и. ин-та биол. и биол. факульт. Харьков. гос. ун-та. 1956. Т. 23. С. 247–257.
42. Коновалова Е. І. Смена организмов планктона при самоочищении малых стоячих водоёмов // Тр. н.-и. ин-та биол. и биол. факульт. Харьков. гос. ун-та. 1956. Т. 23. С. 221–235.
43. Константиненко Л. А. Видовий склад перитрих (*Ciliophora*, *Peritrichia*) активного мулу очисних споруд з різним складом стічних вод // Вісн. ДАУ. 2007. № 1 (18). С. 270–276.
44. Константиненко Л. А. Залежність інтенсивності живлення перитрих (*Ciliophora*, *Peritrichia*) від гідрохімічних показників активного мулу // Наук. зап. Терноп. нац. пед. ун-ту. 2010. № 4. С. 64–69.
45. Константиненко Л. А. Круговійчасті інфузорії (*Ciliophora*, *Peritrichia*) в аеротенках очисних споруд м. Житомир // Вестн. зоол. 2007. Т. 41. № 2. С. 169–174.
46. Константиненко Л. А. Круговійчасті інфузорії (*Ciliophora*, *Peritrichia*) очисних споруд Житомира: дис. ... канд. біол. наук: 03.00.08. Житомир, 2008. 198 с.

47. *Константиненко Л. А.* Сезонна динаміка чисельності та видового складу круговійчастих інфузорій (Ciliophora, Peritrichia) в очисних спорудах // Вісн. ЖНАУ. 2010. № 1. С. 211–219.
48. *Константиненко Л. А.* Стан вивченості прісноводних круговійчастих інфузорій (Ciliophora, Peritrichia) в Україні // Наук. часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова. Сер. №20. Біологія: зб. наук. праць. 2011. № 3. С. 125–131.
49. *Костенко С. М.* К изучению паразитических инфузорий (семейства Scyphidiidae и Dendrosomidae) рыб среднего Днепра // Тез. 5 науч. конф. молодых специалистов. К., 1967. С. 29–30.
50. *Костенко С. М.* Экология паразитических инфузорий рыб среднего Днепра // Успехи протозоологии. Л.: Наука, 1969. С. 285.
51. *Костенко С. М.* Урцеоларіїди (Перитрихи, мобілії). К.: Наук. думка, 1981. 148 с. (Фауна України. Т. 36. Вип. 4).
52. *Костенко С. М.* Приуроченность кругоресничных инфузорий к субстратам и хозяевам-носителям в некоторых водоёмах Украины. Ред. Вестн. зоологии. К., 1987. В. 87. 22 с. Деп. в ВИНТИ. № 8182.
53. *Костенко С. М., Кулаковская О. П.* Паразитофауна инфузорий редких и эндемичных рыб водоёмов Украины // Матер. II Всесоюзн. з'їзду протозоологів. К., 1976. № 1. С. 74–75.
54. *Костенко С. М., Овандер Э. Н.* Обнаружение эпибионтных инфузорий (Peritricha, Sessilina) на некоторых коловратках // III съезд Всесоюзн. общ. протозоологов. Вильнюс, 1982. С. 179.
55. *Кравченко В. М.* О фауне инфузорий водоёмов бассейна Северского Донца // Вестн. зоологии. 1969. № 3. С. 69–75.
56. *Кравченко В. М.* Инфузории временных водоёмов северо-восточной Украины // Матер. II Всесоюзн. з'їзду протозоологів. К., 1976. № 1. С. 75–76.
57. *Кравченко В. М.* Динамика численности инфузорий реки Псел // III съезд Всесоюзн. общ. протозоологов. Вильнюс, 1982. С. 182.
58. *Кравченко В. М.* Інфузорії р. Псел і її притоків // Проблеми охорони і раціонального використання природних ресурсів Сумщини. Суми: Вид-во Сумськ. пед. ін-ту, 1992. С. 135–140.
59. *Крашенинников С. М.* Матерьяли до фавни Protozoa оз. Заспи та найблизших до цього озера стоячих водозборів (бувш. оз. Домаха) // Зап. Київськ. вет.-зоотех. ін-ту. 1925. Т.3. С. 38–42.
60. *Кузьміна Т. М.* Війчасті найпростіші епіфітону в умовах вищої водної рослинності різних екологічних груп та їх роль у продукційно-деструкційних процесах: автореф. дис. ... канд. біол. наук: 03.00.17. К., 2000. 19 с.
61. *Курандина Д. П.* Паразиты и другие симбионты ракообразных и насекомых // Беспозвоночные и рыбы Днепра и его водохранилищ. К.: Наук. думка, 1989. С. 200–210.
62. *Лубянов И. П.* Донная фауна пойменных водоёмов среднего течения Днепра в районе подтопа Днепродзержинского водохранилища // Зоол. журнал. 1959. Т. 38. Вып. 11. С. 1612–1619.
63. *Малевицкая М. А.* Паразитарные заболевания молоди карпа в рыбхозах восточных областей УССР // Тр. н.-и. ин-та прудового и озерно-речного рыбного хозяйства. 1952. № 8. С. 117.
64. *Маркевич А. П.* Паразитофауна пресноводных рыб УССР. К.: Изд-во АН УССР, 1951. С. 96–98.

65. Мирошниченко А. И. Аборигенные и пришлые представители паразитофауны рыб Крыма // I Всесоюзн. съезд паразитологов. К., 1978. Ч. 3. С. 100–102.
66. Мовчан В. А. Экология простейших в искусственных водоёмах // III съезд Всесоюзн. об-ва протозоологов. Вильнюс, 1982. С. 236.
67. Мовчан В. А. Простейшие в микрозообентосе и перифитоне канала Северский Донец – Донбасс // Вопросы гидробиологии водоемов Украины: сб. науч. тр. К.: Наук. думка, 1988. С. 32–37.
68. Мовчан В. А. Инфузории и раковинные амёбы бентоса канала Северский Донец – Донбасс: автореф. дис. ... канд. биол. наук: 03.00.18. К., 1989. 24 с.
69. Монченко В. І., Бошко О. Г., Кражан С. А. *Cothurnia harpactici* (Ciliophora, Peritricha) – новий вид інфузорій у фауні України // Історія зоології у Київському університеті. 2004. С. 60–61.
70. Монченко В. І., Костенко С. М. О составе видов сидячих инфузорий (Peritricha, Sessili-na) на циклопах в окрестностях Киева // III съезд Всесоюзн. об-ва протозоологов. Вильнюс, 1982. С. 237.
71. Небрат А. А. Динамика численности и биомассы планктонных инфузорий открытых зон Кременчугского водохранилища, их продукция и роль в деструкции органического вещества // Гидробиол. журнал. 1975. Т. 11. № 2. С. 18–27.
72. Небрат А. А. Видовой состав планктонных инфузорий Киевского и Кременчугского водохранилищ // Гидробиол. журнал. 1980. Т. 16. № 4. С. 30–35.
73. Нестеренко Г. В. Свободноживущие инфузории водоёмов-охладителей ТЭС и АЭС и их роль в продукционно-деструкционных процессах: автореф. дис. ... канд. биол. наук: 03.00.18. К., 1991. 19 с.
74. Олексив И. Т. Видовой состав и численность планктонных инфузорий в прудах // Гидробиол. журнал. 1985. Т. 21. № 5. С. 89–93.
75. Олексив И. Т. Планктонные инфузории прудов западной части УССР: автореф. дис. ... канд. биол. наук: 03.00.18. К., 1985. 21 с.
76. Палій М. А. Про паразитофауну риб Бережанського ставкового господарства та боротьбу з нею // Наук. зап. Львів. держ. ун-ту. Сер. біол. 1954. Т. 26. Вип. 7. С. 64–72.
77. Переяславцева С. М. Некоторые сведения об инфузориях, встречающихся в окрестностях г. Харькова // Тр. об-ва испыт. природы при Харьков. ун-те. 1872. Т. 6.
78. Поліщук В. В. Гідрофауна пониззя Дунаю в межах України. К.: Наук. думка, 1974. С. 144–146, 187–193.
79. Синица Т. И. Некоторые данные о жизни одного озероподобного водоёма бассейна р. Донца // Тр. Харьковск. об-ва испытателей природы. 1929. Т. 52. № 1. С. 317–148.
80. Стадниченко А. П. Перлівницеві. Кулькові (Unionidae. Cycladidae). К.: Наук. думка, 1984. 384 с. (Фауна України. Т. 29. Вип. 9).
81. Стром А. Д., Данилевская И. П., Тихонрук И. Ф. та ін. Роль простейших в биологической очистке сточных вод нефтехимической промышленности // Гидробиол. журнал. 1974. Т. 10. № 2. С. 49–54.
82. Фадеев Н. Н. Каталог водных животных, найденных в бассейне р. Донца и прилежащих местностях за период работ с 1917 по 1927 гг. // Тр. Харків. т-ва дослідників природи. 1929. Т. 52. № 1. С. 7–32.
83. Шевченко Н. Н. Паразиты рыб реки Северного Донца в среднем течении // Тр. н.-и. ин-та биол. и биол. факульт. Харьков. гос. ун-та. 1956. Т. 23. С. 269–301.
84. Шкорбатов Л. А. Планктон озера Белого, Змиевского района, Харьковской области // Тр. н.-и. ин-та биол. и биол. факульт. Харьков. гос. ун-та. 1956. Т. 23. С. 157–205.
85. Boshko E. G., Konstantynenko L. A. A new species of *Pachytrocha* Kent, 1882 (Ciliophora, Peritrichia: Vaginicolidae) // Zootaxa. 2009. Vol. 2198. P. 61–66.

86. *Faszyński J.* Badania fauny planktonowej stawu Janowskiego w roku 1909 z uwzględnieniem fauny przybrzeżnej // *Kosmos*. 1910. Vol. 35. P. 941–993.
87. *Jaworowski A.* Fauna studzienna miast Krakowa i Lwowa // Komisji fizyograficznej. Materiały dla fizyografii krajowej. 1893. T. 28. № 2. C. 29–48.
88. *Lynn D. H.* The Ciliated protozoa: characterization, classification, and guide to the Literature. Guelph: Springer, 2008. 605 p.
89. *Nusbaum-Hilarowicz J.* Spis wymoczków (Infusoria) znalezionych przez Dra W.L. Wietrzykowskiego w wodach Stacji biologicznej w Drozdowicach pod Gródkiem Jagiellońskim podczas wiosny w r 1914 podał // *Rozpr. i Wiadom. z. Museum im Dzieduszyckich*. 1915. T. 2. № 1–2. S. 102–106.

Стаття: надійшла до редакції 01.02.13

доопрацьована 10.06.13

прийнята до друку 30.10.13

THE LIST OF THE FRESHWATER PERITRICHIA OF THE UKRAINE

L. Konstantynenko

Ivan Franko State University of Zhytomyr
e-mail: lkonstantynenko1@rambler.ru

227 peritrichia species are founded in the fresh reservoir of the Ukraine. These protists are better studied in Dnipro and his storage reservoirs then other. 150 peritrichia species are registered in the water of the Dnipro basin. The peritrichia of the stagnant reservoir are founded only in nine region of the Ukraine. Single-mindedness study of the peritrichia in diverse reservoir is promising in future.

Keywords: peritrichia, species numer, fresh reservoir.

РЕЕСТР ПРЕСНОВОДНЫХ КРУГОРЕСНИЧНЫХ ИНФУЗОРИЙ УКРАИНЫ

Л. Константиненко

Житомирский государственный университет имени Ивана Франко
ул. Пушкинская, 42, Житомир 10002, Украина
e-mail: lkonstantynenko1@rambler.ru

В пресных водоемах Украины обнаружено 227 видов кругоресничных инфузорий. Эти протисты лучше изучены в р. Днепре и его водохранилищах. В водах бассейна этой реки зарегистрировано 150 видов перитрих. В непроточных водоемах они обнаружены лишь в девяти областях Украины. Перспективным в дальнейшем является целенаправленное изучение кругоресничных инфузорий разных водных объектов.

Ключевые слова: кругоресничные инфузории, количество видов, природные водоемы.